
Riječ urednice

Poštovane kolegice, poštovani kolege, članovi Zagrebačkoga knjižničarskog društva, dragi čitatelji, pozdravljam vas u ime uredništva *Novoga uveza* i svoje osobno ime.

Ovaj broj *Novoga uveza* donosi pregled devet raznovrsnih radova i pet prikaza knjiga koji zajedno stvaraju široku sliku suvremenog knjižničarstva – struke koja se mijenja, prilagođava i preispituje vlastite prakse ususret novim izazovima. Autori i autorice dolaze iz različitih područja, no svi dijele istu nit vodilju: kako učiniti knjižnice boljim, kvalitetnijim i korisnicima bližim mjestima znanja, komunikacije i inovacije.

Teme broja otvaraju se pitanjem radnih uvjeta i komunikacijskih izazova u knjižnicama, o čemu piše **Matea Žilić** (Gradska knjižnica Slavonski Brod) u radu ***Stres u poslovnoj komunikaciji knjižnica Brodsko-posavske županije***. Njezino istraživanje ukazuje na to koliko su međuljudski odnosi i organizacijska kultura važni za cjelokupnu kvalitetu knjižničkog rada. Na tu se nit nadovezuje i rad **Maje Kličarić** (Veleučilište u Karlovcu) ***Pregled i razvoj Zbornika Veleučilišta u Karlovcu i analiza objavljenih radova*** koji se bavi razvojem izdavačke prakse Veleučilišta, podsjećajući nas na to da institucionalna komunikacija i uređivački procesi imaju jednako snažan utjecaj na vidljivost i profesionalni identitet struke.

U središte profesionalnih standarda vodi nas i rad **Lee Bakić** (Knjižnica Instituta za arheologiju) i **Goranke Mitrović** (knjižničarska savjetnica u miru) ***Komisija za statistiku i pokazatelje uspješnosti u knjižnicama: uloga i doprinos u knjižničarskoj zajednici*** koji pokazuje kako se sustavno prikupljanje podataka i standardizacija praksi odražavaju na transparentnost i kvalitetu knjižničkog poslovanja. Ideja o knjižnici kao otvorenom i društveno angažiranom prostoru nastavlja se u radu **Ljubice Nedić** (Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J. J. Strossmayera, Osijek) i **Terezije Jelić** (Drvni klaster Slavonski hrast) ***Od Zelene knjižnice do STEM projekata Staroga hrasta*** gdje se isprepliću teme održivog razvoja, inovativne pedagogije i suradnje knjižnica s lokalnom zajednicom i gospodarstvom.

Pedagoški potencijal knjižnica dodatno je istaknut u radu **Kristine Jakoubek** (OŠ Ksavera Šandora Gjalskoga, Zagreb) ***Školska knjižnica – mjesto vršnjačkog poučavanja*** koji donosi konkretne primjere knjižnice kao središta aktivnog učenja i prostora u kojem učenici grade međusobno povjerenje i dijele znanje. Sličnu snagu priče i iskustvenog učenja razvija i rad **Petre Horvat** (Knjižnica „Nikola Zrinski“ Čakovec) ***Umijeće pripovijedanja i njegova primjena u knjižničnim programima***, podsjećajući na to da knjižnice nisu samo čuvarice fonda, one su i mjesta susreta, dijaloga i kulturne tradicije.

Da knjižnice sve više postaju središta tehnološke kreativnosti svjedoče radovi usmjereni STEM području. U radu **Jasminke Kurt i Marije Juranko Ladavac** (KGZ) **STEM u knjižnici — tim Knjižnice Voltino na međunarodnom natjecanju FIRST LEGO League** vidimo kako se iz malih radionica rađa robotički tim koji knjižnicu predstavlja na međunarodnoj sceni. Time se prirodno povezuje i rad **Slavena Pejića i Irene Rašo** (Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar) **Kulturni programi u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar i njihovo vrednovanje (2021. – 2024.)**. Rad naglašava koliko je važno sustavno pratiti zadovoljstvo korisnika, bez obzira na to radi li se o kulturnim, obrazovnim ili tehnološkim programima. Cjelinu radova zaokružuju **Nika Čabrić, Tamara Kolić i Sara Semenski** (KGZ) u radu **Vozni park Bibliobusne službe Knjižnica grada Zagreba od osnutka do danas** koji nas podsjeća na to da pristup znanju nije uvijek vezan uz fizičku zgradu – odvija se i na četiri kotača, a ovisi o tehničkim, logističkim i organizacijskim uvjetima koji omogućuju dostupnost knjige svima.

Uz stručne radove ovo izdanje donosi i izbor knjiga koje nas potiču na razmišljanje o budućnosti struke. Prikazom knjige **Komunikacija o znanosti Valentina Namesnik** (OŠ Malešnica) podsjeća na to koliko je važna jasna i dogovorna komunikacija znanosti i knjižnica. **Vanja Kulaš** (Filozofski fakultet, Zagreb) pišući o knjizi **Libraries as Dysfunctional Organizations and Workplaces** otvara teme radnih odnosa i profesionalne etike koje često ostaju neizgovorene. Digitalna transformacija struke naglašena je u prikazu **Lane Krišto Lončarić** (NSK) **AI-Powered Cataloguing** gdje umjetna inteligencija nije opisana kao prijetnja, nego kao partner u razvoju knjižničnih procesa. Vizionarstvo knjižničnih transformacija posebno dolazi do izražaja u prikazu knjige koji je napisala **Ivana Kelava** (KGZ) — knjiga **Library Transformation Strategies** pruža uvid u arhitektonske, digitalne i organizacijske promjene knjižnica u globalnom kontekstu. Naposljetku, **Nataša Daničić** (HAZU) u prikazu Floridijeve knjige **The Ethics of Artificial Intelligence** naglašava da tehnološki napredak ne može biti svrha samome sebi — etikom se stvaraju smjerovi, granice i odgovornosti koje knjižnice kao javne ustanove moraju jasno prepoznati.

Zajedno, svi radovi i prikazi knjiga u ovom broju pokazuju kako se knjižnice neprestano mijenjaju: od prostora znanja i susreta do laboratorija inovacija, od čuvarica kulturnog nasljeđa do aktivnih sudionika digitalnih transformacija. Nadamo se da će vas sadržaji potaknuti na razmišljanje, da će otvoriti nove perspektive i inspirirati profesionalne razgovore koji oblikuju budućnost naše zajednice.

Za kraj, želim vam mirne i radosne nadolazeće blagdane te uspješnu i ispunjenu 2026. godinu.

Jasmina Sočo, urednica